

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Felkai András ügyvéd által képviselt felperesnek, I. rendű alperes és dr. Tekler Norbert ügyvéd által képviselt II. rendű alperes ellen kölcsön megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. május 10. napján kelt 15.P.633.956/2004/18. számú ítélete ellen a felperes részéről 20. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és a per főtárgya tekintetében az I. rendű alperest terhelő marasztalás összegét 30.400.000 (Harmincmillió-négyszázezer) forintra, és az elsőfokú ítéletben megállapított mértékű kamataira, míg a felperes javára fizetendő perköltség összegét 1.500.000 (Egymillió-ötszázezer) forintra felemeli; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy a II. rendű alperes részére 15 napon belül fizessen meg 195.000 (egyszázkilencven-ötezer) forintot, míg ugyanezen határidőn belül az I. rendű alperes fizessen meg a felperes javára 1.000.000 (Egymillió) forintot fellebbezési eljárási perköltség címén.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes keresetében kérte, hogy az elsőfokú bíróság az alpereseket egyetemlegesen kötelezze 13.000.000 Ft tőke és ezután 1999. május 20-tól 2001. december 31. napjáig évi 20%, 2002. január 1-től a kifizetés napjáig a mindenkori törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Az I. rendű alperes kötelezését kérte ezen felül 17.400.000 Ft tőke és ezután 2003. június 5. napjától a

kifizetés napjáig a mindenkori törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan keresetet terjesztett elő annak megállapítása iránt is, hogy az alperesek között ahelyrajzi számú ingatlanok $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadára kötött adásvételi szerződések vele szemben hatálytalanok. Kérte, hogy amennyiben a követelés nem lenne behajtható az I. rendű alperessel szemben, a II. rendű alperes tűrje, hogy a felperes az ingatlanok $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadából kielégítést kereshessen. A felperes keresetét a Ptk. 523. § (1) bekezdésére, 526. § (1) bekezdésére, 232. § (1) bekezdésére, 301. § (1) bekezdésére, 334. §-ára, a 203. § (1) és (2) bekezdésére alapította. Keresete indokául előadta, hogy az alperesekkel, mint egyetemleges adóstársakkal 1998. május 19-én kölcsönszerződést kötött, mely alapján a részükre 13.000.000 Ft kamatmentes kölcsönt nyújtott 1999. május 19-ei lejáratral. Ezt az alperesek nem fizették vissza. Hivatkozott arra, hogy 2003. évben az alperesek többször tartozáselismerő nyilatkozatot tettek. Előadta, hogy az I. rendű alperes a 2003. május 15-én kelt okiratban vállalta, hogy a kölcsönt üzleti kamatokkal együtt 30.400.000 Ft összegben 2003. június 4. napjáig visszafizeti. Állította, hogy a II. rendű alperes ezt követően, a fenti összegre 2004. áprilisában is szóbeli tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Közölte, hogy az alpereseket 2004. szeptember 24-én felhívta a kölcsön visszafizetésére, akik azonban ennek teljesítése helyett 2004. november 14-én a kereseti kérelemben megjelölt ingatlanok vonatkozásában adásvételi szerződéseket kötöttek egymással. Utóbbiak szerint az I. rendű alperes ezen ingatlanokon fennálló $\frac{1}{2}$ tulajdoni illetőségét eladta élettársának, a II. rendű alperesnek. A felperes tudomása szerint a követelés fedezetéül kizárólag az átruházott vagyontárgyak szolgáltak. Kiemelte, hogy az ingatlanok forgalmi értéke jóval magasabb, mint a szerződésekben foglalt vételárak. Szerinte a II. rendű alperes rosszhiszeműségét és az ingyenességet vélelmezni kell. A felperes a II. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogással szemben előadta, hogy az elévülést a II. rendű alperes szóbeli tartozáselismerései megszakították, ezért a követelés vele szemben nem évült el.

Az I. rendű alperes a keresetet 30.400.000 Ft tőke és ezután 2003. június 5-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata tekintetében elismerte, a felperesi tényállításokat nem vitatta. Utalt arra, hogy a 2003. május 15-i írásbeli nyilatkozat megtételénél a II. rendű alperes jelen volt, azonban a nyilatkozatot nem írta alá, mivel a pénzt nem akarta visszafizetni. Hangsúlyozta, hogy az ingatlan adásvételi szerződések megkötésénél fedezetelvonó szándéka nem volt, anyagilag megszorult, pénzhez kívánt jutni, ezért egyezett bele a lényegesen alacsonyabb vételárba.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy egyetemleges fizetési kötelezettséget vállalt volna az I. rendű alperessel. Szerinte a tartozás osztható, ezért ő csak annak $\frac{1}{2}$ -ével, azaz 6.500.000 Ft tőkével tartozott. Állította, hogy a 2003. május 15-i szerződésmódosításnál nem volt jelen, arról csak a 2004. szeptemberi írásbeli felszólításból szerzett tudomást. A felperesi követeléssel szemben elévülésre hivatkozott, nem ismerte el a felperes által állított szóbeli tartozáselismerő nyilatkozatokat. A II. rendű alperes előadta, hogy az I. rendű alperessel már 2001. évben megszakította az élettársi kapcsolatot. Hangsúlyozta,

hogy az ingatlan adásvételi szerződések alapján tulajdonszerzése ellenérték fejében történt, tagadta, hogy eljárása rosszhiszemű lett volna. Utalt arra, hogy az okiratokban a valós vételár került rögzítésre.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként meghozott ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 15.200.000 Ft tőkét, ezután 2003. június 5. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11%, 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Az ítélet ezen marasztaló rendelkezését az elsőfokú bíróság előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

Megállapította, hogy az I. és II. rendű alperesek által ahelyrajzi számú ingatlanok $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadára kötött adásvételi szerződések a felperessel szemben hatálytalanok és annak tűrésére kötelezte a II. rendű alperest, hogy amennyiben a fentiekben megítélt követelés az I. rendű alperesnél nem volna behajtható, tűrje, hogy a felperes az ingatlanok $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadából keressen kielégítést. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy a felperes mint hitelező, valamint az I. és II. rendű alperesek mint adósok között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint kölcsönszerződés jött létre, mely alapján a felperes 13.000.000 Ft kölcsönt folyósított kamatmentesen az alpereseknek 1999. május 19-ei lejáratával. Megállapította azt is, hogy a kölcsönszerződést 2003. május 15-én a felperes és az I. rendű alperes módosította, mely szerint az adós 1999. május 19. napjától kezdődően a felperes részére ügyleti kamatot köteles fizetni, így a tartozás 2003. május 15-én fennálló összege 30.400.000 Ft. Az ítélet szerint az I. rendű alperes magánokiratban vállalta, hogy az adóstársával együtt 2003. június 4-ig ezt az összeget a felperes részére megfizeti, azonban a II. rendű alperes ezt a szerződésmódosítást nem írta alá. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes személyes nyilatkozata ellent mondott a tartozáselismerésnek, mivel őt a tartozásnak - osztható szolgáltatás révén - csak egy része terhelte; a felperesnek csupán a ráeső részt szándékozott visszafizetni, mivel az adósok egyetemleges fizetési kötelezettséget nem vállaltak a szerződésben. Mindezek alapján kötelezte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest csupán 15.200.000 Ft tőke és kamata megfizetésére, míg ezt meghaladó keresetet vele szemben a kifejtett indokaira tekintettel az I. rendű alperes elismerése ellenére elutasította.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a II. rendű alperessel szemben kölcsönszerződés teljesítése jogcímén előterjesztett kereseti kérelem aseptalan. Ezt azzal indokolta, hogy a peradatok alapján nem állapítható meg, miszerint a II. rendű alperes tett volna olyan szóbeli tartozáselismerő nyilatkozat, amely az elévülést megszakította volna. Ezért az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II. rendű alperessel szemben a felperes követelése elévült, az a Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezéssel élt, melyben elsősorban annak részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélet tábla a II. rendű alperest kötelezze 6.500.000 Ft, ennek 1999. május 20. napjától járó évi 20% kamata és perköltség megfizetésére. Másodlagos fellebbezési kérelme az I. rendű alperes marasztalásának 30.400.000 Ft-ra és kamataira, valamint ez után számítandó perköltség megfizetésére irányult. Az elsődleges fellebbezési kérelme vonatkozásában azzal érvelt, hogy mind a felperes, mind az I. rendű alperes és tanú egybehangzóan állította, hogy 2003-ban több alkalommal beszélt az alperesekkel arról, hogy mikor fizetik vissza a perbeli kölcsönt. Hivatkozott arra, hogy a felperes és az I. rendű alperes is egybehangzóan adta elő, hogy a II. rendű alperes többször szóban elismerte a tartozást, de kijelentette, hogy csak akkor írja alá az okiratot, ha az I. rendű alperes előbb kifizeti a saját részét. A felperes azzal is érvelt, hogy a II. rendű alperes nem vitatta, hogy 2003. május 15-én ott volt aHázban, amikor a felperes kitette az asztalra a perbeli megállapodást, tehát a II. rendű alperes látta a perben hivatkozott okiratot. A felperes szerint ebből az iratból a II. rendű alperes megtudhatta, miszerint hogy vele szemben a felperesnek a kölcsönből eredő követelése áll fenn, ezért a felperes követelése nem évült el. Állította, hogy az okirat megfelel a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti elévülést megszakító írásbeli felszólításnak. Utalt arra, hogy a II. rendű alperes az okiratot nem írta alá, ezért kötelezettsége csak az eredeti kötelelem szerint áll fenn 6.500.000 Ft és 20%-os kamata erejéig.

Másodlagos fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság „összekeverte” az anyagi és eljárásjogi szabályokat, mivel az I. rendű alperest perbeli elismerése ellenére sem marasztalta. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 242. §-a szerinti tartozás elismerése anyagi jogszabály, melynek jogi jelentősége az, hogy megszakítja az elévülést, eljárásjogi jelentősége pedig az, hogy megfordítja a bizonyítási terhet; ezzel szemben a perbeli tartozáselismerés eljárásjogi szabály, mely a kereset elismerésével összefüggésben értelmezhető elismerő nyilatkozatként, de nem jelenti a Ptk. 242. §-a szerint írásban teendő anyagi jogi tartozáselismerést. Utalt a Pp. 3. § (2) bekezdésére, mely szerint a bíróság a fél nyilatkozataihoz kötve van: az I. rendű alperes a 16. számú tárgyalási jegyzőkönyvben részletesen és több alkalommal is jegyzőkönyvbe mondta, hogy a keresetet 30.400.000 Ft összegben és kamataiban elismeri. A felperes szerint tévedett az elsőfokú bíróság, mikor a peres fél eljárásjogi nyilatkozatát anyagi jogi kérdéskörök vizsgálatával felülbírált, erre ugyanis ilyen jogot részére semmilyen jogszabály nem biztosít.

Az I. rendű alperes a fellebbezésben foglaltakat nem ellenezte, azonban egyetemleges marasztalását kérte a II. rendű alperessel együtt.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. A felperes fellebbezésének rá vonatkozó részét alaptalannak tartotta, mert álláspontja szerint vele szemben a felperesi követelés elévült. Utalt arra, hogy az elévülési időn belül a felperes egy ízben sem szólította fel

teljesítésre és ő sem tett olyan tartalmú nyilatkozatot, mellyel a tartozást elismerte. Álláspontja szerint a tanúk vallomásai oly mértékben elfogultak voltak, hogy azokat a bíróság bizonyítékként nem értékelhette volna.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében kizárólag a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintettel vizsgálta felül, mivel a Pp. 228. §-ának (3) bekezdése szerint az ítéletnek a fellebbezéssel nem érintett része jogerőre emelkedett.

A felperes elsődleges fellebbezési kérelmében a II. rendű alperest 6.500.000 Ft tőke és ennek 1999. május 20. napjától évi 20% kamata megfizetésére kérte kötelezni. Mivel az alperes azzal védekezett, hogy a felperes követelése vele szemben elévült, így a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak minden kétséget kizáró bizonyítása, hogy a Ptk. 327. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint az elévülési határidőt az alpereshez intézett írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ide értve az egyezséget is -, vagy a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése az elévülést megszakította. A Ptk. 327. §-ának (2) bekezdése szerint az elévülést megszakító cselekmény befejezése után az elévülés újból megkezdődik.

Az elévülés megszakítása tekintetében a Ptk. 327. § (1) bekezdésének helyes értelme szerint annak van alapvető jogi jelentősége, hogy a kötelezett a követelés érvényesítéséről, illetve annak pontos tartalmáról értesült-e? Írásbeli felszólítás esetén annak van döntő szerepe, hogy van-e a jogosultnak olyan írásban megfogalmazott igénye, amelyről a kötelezett tudomást szerzett és amelyből egyértelműen megállapítható, hogy a jogosult milyen követelést támaszt a kötelezettrel szemben.

A felperes az eljárás során nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy a II. rendű alperest a teljesítésre írásban felszólította volna. A 2003. május 15-én kelt tartozáselismerő okirat a II. rendű alperes elé tárása megnyugtató módon alperesi tagadással szemben nem bizonyított. Egyébként is a felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződésmódosítást foglalja magában.

A felperes hitelt érdemlő módon azt az állítását sem bizonyította, hogy a II. rendű alperes tartozását szóban elismerte volna. A törvény a Ptk. 327. §-ának (1) bekezdésében írt tartozáselismeréséhez írásbeli alakot nem kíván és az elévülés megszakadásának feltételeként nem a Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerést, hanem általában a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerését jelöli meg. Az elsőfokú bíróság e körben a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján okszerűen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a II. rendű alperes részéről történő tartozáselismerést nem bizonyította. A Legfelsőbb Bíróság esti döntésében (EBH 2000. évi 309. számú jogeset) kifejtette, hogy a fél nyilatkozatához a

tartozáselismerés jogkövetkezményei csak akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik, és abból világosan kitűnik, hogy a fél a követelés fennállását nem vonja kétségbe. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a felperes és az I. rendű alperes személyes nyilatkozata, valamint az érdektelennek, elfogulatlanak nem tekinthető tanú - aki jelenleg a felperes élettársa - tanúvallomása alapján nem volt megállapítható tényként az, hogy a II. rendű alperes az előbbieken körülírt módon szóbeli tartozáselismerő nyilatkozatot tett volna, mely az elévülést megszakította. Mindezek alapján helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes követelése a II. rendű alperessel szemben elévült.

A felperesnek az I. rendű alperes vonatkozásában előterjesztett fellebbezése alapos.

A Pp. 3. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a törvény eltérő rendelkezése hiányában, a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat, nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. A Pp. 163. §-ának (2) bekezdése szerint pedig a bíróság az ellenfél beismerése alapján valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel.

Az I. rendű alperes a 2006. február 15. napján megtartott tárgyaláson (16. jegyzőkönyv 2. oldal) úgy nyilatkozott, hogy „a kereseti követelést nem vitatom, nem kérem a kereset elutasítását ... a 30.400.000 Ft ... összeget elismerem és ezután 2003. június 5-től a kifizetésig járó kamatokat ismerem még el”.

Az I. rendű alperes a kölcsönszerződés hátoldalára vezetett toldaton elismerte, hogy „A túloldali kölcsön összege a mai napig nem került visszafizetésre. Adóstársak a mai napon a kölcsönt elismerik kamatokkal együtt: amely 30.400.000 (azaz Harmincmillió-négyszázezer forint). Ezen összeget adóstársak 2003. június 4-ig kötelesek megfizetni.”

Az I. rendű alperes a másodfokú eljárásban fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezés teljesítését nem ellenezte, azonban kérte, hogy a II. rendű alperessel együtt kerüljön marasztalásra.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az I. rendű alperes mind a szerződés módosítása során, mind az első és másodfokú eljárásban beismerte a felperes keresetében foglalt fizetési kötelezettségét, ezért erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét e körben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, figyelemmel a Pp. 3. § (2) bekezdésében és a Pp. 163. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra is, mivel e tekintetben kételye nem merül fel. Az I. rendű alperes pertársa ugyan utalt arra is, hogy a volt élettársa mintegy „összejátszik” a felperessel, azért tett tartozáselismerő nyilatkozatot, hogy ily módon ne lehessen

akadályozza az I. rendű alperestől megvásárolt ingatlanrészre vezethető végrehajtásnak.

A Fővárosi Ítéltábla abból kiindulva, hogy a II. rendű alperes nem fellebbezett a vele szemben tényszerű kötelező elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezése ellen, arra az okszerű következtetésre jutott, hogy ezzel tulajdonképpen a II. rendű alperes közvetve azt ismerte be, hogy az ingatlan átruházó szerződések felperessel szemben fedezetelvonók voltak és ő erről tudomással bírt. Ez utóbbi esetben pedig okszerűtlen lett volna, hogy az I. rendű alperes a felperessel is „összejátszva” törekszik a II. rendű alperes terhére eljárni. Nyilvánvalóan az I. rendű alperes belátta, hogy tartozáselismerő írásbeli nyilatkozata alapján nincs más ésszerű választása, minthogy a perben is beismer. Ezért tévedett a elsőfokú bíróság, amikor okszerűtlenül jutott az indokolásában leírt önmagának is ellentmondó következtetésre.

A Fővárosi Ítéltábla az első- és a másodfokú perki költség mértékét a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pernyertesség és pervesztesség arányában állapította meg. Az I. rendű alperes terhére a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján meghatározott másodfokú ügyvédi munkadíjat a 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte, figyelemmel beismerő nyilatkozatára.

Budapest, 2006. november 30.

. Lizák Tibor s.k.,
a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.,
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.,
bíró

A kiadmány hitelül: